

ПРОЕКТИ ООН В УКРАЇНІ: СПРОБА ТИПОЛОГІЇ

Анотація. У процесі дослідження було виявлено, які установи ООН діють в Україні. На базі цих даних визначено основні проекти, що реалізуються в Україні сьогодні. Внаслідок аналізу проекти було розподілено на п'ять типів, а також визначено проблемні сфери, яким ООН приділяє найбільшу увагу.

Ключові слова: Організація Об'єднаних Націй, Україна, проект, діяльність, проблема.

Abstract. The study revealed which UN agencies operate in Ukraine. Based on these data, the author identified projects which implemented in Ukraine today. As a result of the analysis of the projects, they were divided into five types. As well as in the article were identified the problem areas to which the UN pays the most attention.

Keywords: United Nations, Ukraine, project, activity, problem.

Організація Об'єднаних Націй – найбільша у світі міжнародна організація, яка була створена в 1945 р. і сьогодні налічує 193 держави, що об'єдналися заради подолання викликів ХХІ століття. ООН покликана вирішувати питання миру та безпеки у світі, зміни клімату, сталого розвитку, прав людини, роззброєння, тероризму, гуманітарних і надзвичайних ситуацій, гендерної рівності, управління, виробництва продовольчої продукції, здоров'я, бідності та інших проблем, з якими зіткнулося людство.

Дослідженням діяльності ООН займається велика кількість українських і зарубіжних дослідників, серед яких І. Г. Бабець [2], Ю. Г. Козак [3], В. В. Ковалевський [3], З. Кутайні [3], А. І. Мокій [2], Т. П. Яхно [2], О. М. Скрипник [6], І. Смільська [7], Дж. С. Баркін [15], К. К. Піз [16]. Основна увага науковців приділена загальній характеристиці діяльності ООН у світі або Україні та проблемі реформування ООН. Аналіз ефективності проектів ООН або їх типологія не були проведені.

Метою повідомлення є спроба типології проектів ООН в Україні.

Усі вищезазначені глобальні проблеми ООН вирішує мирним шляхом через встановлення діалогу між державами-членами, проведення переговорів з метою досягнення компромісу стосовно того чи іншого питання. Діалог зазвичай відбувається на засіданнях Генеральної Асамблеї, Ради Безпеки, Економічної та Соціальної Ради, Міжнародного Суду та інших органів організації. Вирішення проблем активно здійснюється через програми, фонди та інші спеціалізовані установи, що підпорядковані ООН. Вони покликані вирішувати проблеми в межах конкретних сфер та орієнтовані на досягнення цілей сталого розвитку до 2030 року. Більшість із них здійснює таку роботу через проекти, що спрямовані на вирішення конкретних ситуацій [4, с. 14].

ООН активно співпрацює з Україною, яка її членом від початку функціонування організації. Динамічно ведеться діяльність інститутів ООН, що мають представництва в Україні. Серед таких установ Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, Міжнародне агентство з атомної енергії, Міжнародна організація праці, Міжнародна організація з міграції, Управління

ООН з координації гуманітарних справ, Місія Управління Верховного комісара ООН із прав людини, Департамент політичних та миротворчих справ, ООН Жінки, Програма ООН з ВІЛ / СНІДу, Фонд ООН у галузі народонаселення, Агентство ООН у справах біженців, Інформаційні центри ООН, Дитячий фонд ООН, Програма розвитку ООН, Управління ООН з наркотиків і злочинності, Волонтери ООН, Всесвітня організація охорони здоров'я та Управління ООН з обслуговування проектів [4].

Майже половина із них реалізують свою мету через низку проектів. Серед організацій, які на офіційних сайтах публікують проекти і результати діяльності, такі:

- Продовольча і сільськогосподарська організація ООН [9];
- Міжнародне агентство з атомної енергії [1];
- Програма розвитку ООН [5];
- Фонд ООН у галузі народонаселення [12];
- Дитячий фонд ООН [10];
- Управління ООН з обслуговування проектів [11];
- Управління Верховного комісара ООН у справах біженців [8].

Щоб визначити пріоритетні сфери діяльності ООН в Україні у процесі дослідження було підраховано усі проекти та віднесено їх до певного типу за тематикою. Отже, усі проекти було розподілено на 5 груп. Серед них:

- проекти, спрямовані на демократизацію суспільства;
- вирішення питання гендерної рівності;
- захист навколишнього середовища;
- здоров'я громадян;
- проекти, які стосуються вирішення соціальних проблем.

Найбільша кількість проектів спрямована на покращення здоров'я українців, надання рівного доступу до медицини та покращення реагування на інфекційні хвороби. Більшість проектів є короткостроковими, тому ця сфера налічує їх найбільше. На другому місці за кількістю йдуть проекти, покликані вирішувати екологічні загрози, далі ті, що спрямовані на подолання бідності та покращення умов життя. Наступні за списком сприяють демократизації влади та захисту прав людини. Вони є довгостроковими. Останнє місце за кількістю посідають проекти, що вирішують гендерні проблеми. Станом на березень 2021 р. в Україні реалізується 96 проектів.

Поділ проектів на такі типи вказує на наявність в Україні низки проблем: корупція, порушення прав людини, низький рівень залучення суспільства до вирішення державних справ, повільна реалізація реформ, розрив у правах та можливостях чоловіків і жінок. Особливо важливими є проблеми, пов'язані із навколишнім середовищем, наприклад, відсутність стійкості до кліматичних змін і громадянської обізнаності стосовно раціонального використання відходів, функціонування виробництв з високим рівнем викидів вуглецю, вплив радіоактивних матеріалів чорнобильського походження, забрудненість водою, виснаження ґрунтів та багато інших. Система охорони здоров'я також не на високому рівні.

Україна має низькі можливості для виробництва радіофармацевтичних препаратів, розповсюджена проблема відсутності ліків та доступу до діагностики й лікування для хворих на рак, туберкульоз, ВІЛ / СНІД, низька здатність до протидії інфекційним хворобам. Поширеними соціальними проблемами в Україні є бідність, емоційна та психологічна напруженість військовослужбовців та громадян, що проживають на тимчасово окупованих територіях, низький рівень згуртованості, а також допомоги малозабезпеченим сім'ям, біженцям та ВПО.

Отже, враховуючи кількість інституцій ООН в Україні, зазначимо, що співпраця між Україною та організацією налагоджена на високому рівні. ООН відкрила в нашій державі більшість своїх установ. Вони активно реалізують проекти, що сприяють сталому розвитку та допомагають подолати Україні проблеми, з якими вона зіткнулася у XXI столітті.

Джерела та література

1. МАГАТЕ: офіційний сайт. URL: <https://www.iaea.org/>
2. Мокій А. І. Міжнародні організації: навч. посібник для студентів ВНЗ. Львів, 2011. 280 с.
3. Міжнародні організації: навч. посібник / за ред. Ю. Г. Козака. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 483 с.
4. ООН в Україні: офіційний сайт. URL: <https://ukraine.un.org/>
5. ПРООН в Україні: офіційний сайт. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/en/home.html>
6. Скрипник О. М Історія співпраці України з ООН. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/2491/1/Ukraine_OON%20.pdf
7. Смільська І. Україна в ООН: основні напрямки та пріоритети діяльності URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Smilyska_Iryna/Ukraine_v_OON_osnovni_napriamky_ta_priorytety_diialnosti_u_1991_2012_rr.pdf
8. УВКБ ООН: офіційний сайт. URL: <https://www.unhcr.org/ua/en>
9. ФАО: офіційний сайт. URL: <http://www.fao.org/countryprofiles/index/ru/?iso3=UKR>
10. ЮНІСЕФ: офіційний сайт. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/en>
11. ЮНОПС: офіційний сайт. URL: <https://www.unops.org/ukraine>
12. ЮНФПА: офіційний сайт. URL: <https://ukraine.unfpa.org/>
13. Рамкова програма партнерства між Урядом України та ООН на 2018–2022 рр. / ООН. 2018. URL: <http://www.un.org.ua/images/UNPF-document-ukr.pdf>.
14. Цілі сталого розвитку 2015–2030. 2015. URL: <https://cutt.ly/tx98Knr>
15. Barkin J. S. International organization: Theories and institutions. New York: Palgrave Macmillan, 2006.
16. Pease K. K. International organizations: Perspectives on governance in the twenty-first century. Upper Saddle River: Prentice Hall, 2007.